

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxe de abonament se simit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂȘCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 4000/1916.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orășii-Mari, Ienopolei și al Hălmagiului, precum și a părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră ariherească!

Iubiților creștini și fii sufletești!

În mijlocul războiului înfricoșat, care mai bine de doi ani de zile a aprins lumea, reclamând jertfele cunoscute pentru apărarea înaltului Tron și a patriei noastre iubite, ca un fulger din senin și ca un trăznet mistuitoriu ne-a mai lovit acum știrea, că în rândul contrarilor Statului nostru ungar, a intrat și România.

Această știre, pre cât de neașteptată pre atât și de sguduitoare, ne-a umplut inima de o mâhnire cu atât mai profundă și mai simțită, cu cât nici când nu am putut crede, ca România să ridice armele sale contra monarhiei, în care, sub scutul puternic al dinastiei glorioșilor Habsburgi și sub binevoitoarea îngrijire a patriei noastre mame, trăim milioane de Români.

Este mai presus de ori ce îndoială, că acest fapt al României ne-a umplut pre toți cetățenii Statului nostru ungar de o adâncă mâhnire și de temeinate și serioase îngrijiri, dar deosebi a umplut de spaimă și neliniște populațiunea din comunele mărginașe, adevărat populațiunea din apropierea locului, unde sau dat primele signale de luptă, pentru că acea populațiune a fost neviotă să-și părăsească casele și avutul și să se refugieze, care cum a putut.

Dar ori cât de mare ne este mâhnirea și ori cât de temeinate și serioase sunt îngrijirile noastre, urmate din faptul de mai sus, un lucru ni-se impune nainte de toate și anume acela: de a ruga pre milostivul D-zeu, părintele nostru cel ceresc, ca să ne întărească în nădejdea îndreptării lucrurilor spre bine, ca

astfel să nu decădem cu duhul și să nu ne pierdem ci să ne păstrăm bunul cumpăt, și astfel să fim răbdători între toate împrejurările vieții și deosebi între împrejurările grele, cum sunt și celea de acum.

Cugetându-ne acum, precum și trebuie să ne cugetăm la situația înăspriată prin noul resbel, nu putem să nu ne dăm seamă, că această situație este fără păreche în istoria Statului ungar, și este fără păreche și de aceea, pentru că cetățenii acestui Stat, nici când n'au fost avizați și îndrumați la o înțelegere mai frățească și la o conlucrare mai harmonică spre unul și acelaș scop comun, decât cum suntem avizați și îndrumați acum cu toții, fără deosebire de limbă și lege — să colaborăm la apărarea cu bărbăție a înaltului Tron și a iubitei noastre patrii comune, contra năvălirilor dușmane, fie din ori ce parte ar veni acelea.

Credința neclintită a poporului nostru din acest Stat cătră înaltul Tron și alipirea lui necondiționată cătră patria sa mamă, a fost și este tradițională; aceasta a dovedit-o în tot cursul veacurilor de când s'a așezat pe acest pământ și a dovedit-o în mod recunoscut de autoritățile civile și militare și în cursul războiului pomenit, și de aceea mă cred în drept a face mărturisire înaintea lumii, ca aceasta credință și alipire a poporului nostru cătră înaltul Tron și cătră pământul Statului ungar, cătră iubita sa patrie comună, nu numai nu se va slăbi nici acum, dar nici nu se va clătina nici pe un moment, din contră ea se va potentă în măsura, că de tăria ei să se sfarme ori ce încercare năvălitoare a dușmanilor acestui Stat.

Aceasta mărturisire mă cred în drept a o face cu atât mai vârtos, cu cât este lucru de notorietate publică, dovedit prin fapte istorice, că nu este popor pe fața pământului, care să se lipească mai tare de glia strămoșească și de căminul părintesc, de cât cum a făcut-o și o face aceasta poporul nostru românesc în deplina cunoștință a adevărului, că aici odihnesc osemintele moșilor, ale strămoșilor și ale părinților săi; că aici este leagănul nostru, aici am văzut lumina soarelui, aici am învățat cunoștința de Dumnezeu, aici ne-am desvoltat

și afirmat, și tot aici voim să ne dezvoltăm și afirmăm și în viitoriu ca și popor de ordine și credincios înaltului Tron și iubitei noastre patrii, și ca atari să trăim în dragoste creștinească și în bună înțelegere cu toți cetățenii acestui Stat.

Când îndreptez acest cuvânt al meu către voi iubii creștini și fiii sufletești, o fac această a nu numai spre dovedirea convingerii ce am despre voi și despre neamul nostru românesc din acest Stat, dar o fac și pentru aceea, ca să înțelegeți din cuvântul meu, din cuvântul arhiereului și părintelui vostru sufletesc, că acum a sosit vremea, să dăm mai mult ca și ori când probe învederate, că suntem conștii de datorițele noastre cetățenești. Să dăm probe învederate, că suntem și acum — pre cum am fost în tot trecutul îndepărtat și apropiat, de un cuget și de o simțire cu concetățenii noștri și cu conducerea Statului de câte ori s'a ivit și se ivește trebuința de apărare a înaltului Tron și a patriei noastre mame, în contra vrășmașului comun, cum e situația de acum.

De aceea către voi iubii protopopi, preoți și învățători, către voi iubită inteligență clericală și mireană, fără deosebire de rang și stare socială, îndreptez glasul meu de acum cu rugarea: Să fiți interpreți adecă tălmăcii fideli ai acestor sentimente, congruente nu numai cu interesele Statului, dar și cu interesele binepri-cepute ale biserici și ale neamului nostru.

Sfătuiți pre toți, ca fiește-care să-și păzească cumpătul; să trăiască în bună înțelegere între sine și cu toți concetățenii acestei patrii comune fără deosebire de limbă și de lege; să stăruie fiește-care a fi spre ajutorul și mângăierea deaproapelui său în vreme de lipsă; să fie cu respect către legi și stăpânire, cu supunere și ascultare către autoritățile militare și civile; iar spre scopul apărării înaltului Tron și a patriei, a acestui pământ strămoșesc, și astfel spre scopul biruinții armelor noastre contra dușmanilor văzuți și nevăzuți, să dea de bună voie toată jertfa posibilă, ce i-s'ar cere.

Vă mai sfătuesc și îndemn pre toți: să vă rugați cu credință lui Dumnezeu, ca să dea biruință armelor noastre; rugați-vă cu psalmistul: „Doamne deșteaptă puterea Ta, și vino, ca să ne mântuiești pre noi“.

Arad, 18/31 August, 1916.

Al vostru tuturor

de binevoitoriu
Joan J. Bapp,
Episcopul Aradului.

În fața răsboiului româno-maghiar.

De doi ani de zile curge pârău de sânge românesc întru apărarea patriei. Vitejia neasămănată a fiilor noștri a fost recunoscută de supremul comandament militar, care de repețite ori a lăudat regimentele românești și n'a lipsit nici premierul țării, contele Tisza, de a remarcă emularea popoarelor din monarhie întru împlinirea datorițelor cetățenești atât pe câmpul de luptă cât și pe câmpul muncii pașnice de acasă prin care s'a putut prevedea armata luptătoare. Prin acest tezaur al meritelor pentru patrie și tron ne vedeam răscumpărat un viitor de aur pentru biserică și neam.

Stăm cu fruntea deschisă în fața judecății obștești, că nimenea dintre noi n'a conspirat contra țării, nu s'a retras dela datoria lui cetățenească. Cei puțini câți au trecut munții la începutul răsboiului s'au desfăcut de bună voie de corpul național de aici, au încetat de a mai fi cetățeni ungari. Nu cu a nostru consentiment s'au dus în urmăre nici răspunderea n'avem pentru ei.

Îndeosebi remarcăm ținuta patriotică a preoțimei noastre, care cu cuvântul de pe amvon și cu fapta exemplului în vieța socială au inspirat în credincioși credință către patrie și tron. Atâtea predici nu s'au rostit nici când în biserică noastră și toate actuale, având de subiect împlinirea datoriei creștinești și cetățenești.

Pastoralele episcopilor noștri sunt acte istorice de fidelitate și de îndrumări patriotice. Așa am făcut față răsboiului »dela vlădică până la opincă«.

Împrejurări fatale au adus regatul român în conflict cu monarhia noastră. Acest conflict ne-a creat o situație penibilă, dar nu pentru că am ezită în fidelitatea noastră către patrie și tron, ci pentru că zace în psihologia acestui răsboiu neîncrederea fără motiv a unora față de noi. Dar noi trebuie să dezarmăm neîncrederea aceasta prin corectitatea ținutei noastre. Va trebui să luăm răspunderea unul pentru toți și toți pentru unul; că suntem nevinovați în urzirea răsboiului acestuia și că nu ne vom face vinovați în tradare de patrie sub decursul lui. Prin solidarizarea aceasta vom alungă neîncrederea și din sufletele acestor puțini.

Pastorală P. S. S, domnului episcop diecezan revarsă lumină asupra spiritului în care să lucrează din centrul diecezan. Alături și înalt Preacuvioșia dl vicar episcopesc și ales metropolit

Vasilie Mangra a luat poziția pentru cimentarea încrederei reciproce în mijlocul acestei prăpăstii. Dânsul întâmplător se află în Arad în ziua declarării de războiu. Întrebat de un ziarist maghiar asupra direcției ce o va lua i-a dat răspunsul publicat în Nr. 29 din »Aradi Közlöny«, că »ținuta mea principală sub durata războiului româno-maghiar va fi să cultiv și să susțin încrederea reciprocă și mă voiu nizu din toate puterile, să nu fie conturbată aceasta solidaritate și să nu-i slăbească puterea vre-o neînțelegere. Dacă eventual va fi nevoie, conform datoriei mele arhipăstorești, voiu lua sub scutul meu pe cei suspicioși pe nedreptul și fără vina lor ajunși în situație neplăcută, dar de sine înțeles că în considerarea situației absolut serioase voiu cumpeni cu cea mai mare temeinicie pașii ce-i voiu întreprinde în direcția aceasta, având în vedere pururea și mai presus de toate interesele mari ale statului ungar«. Cu acest gând a și plecat I. P. C. S. în aceeași zi la Budapesta să-și înceapă misiunea protectoară înaintea guvernului.

Privim cu mângâiere sufletească la aceasta cale și sperăm în succesul ei.

În direcția aceasta suntem pe urmele lui Hristos, care a dat îndrumarea, ca păstorul cel bun să-și pună sufletul pentru oile sale.

Preotul român a fost totdeauna bun păstor, el și-a pus sufletul pentru oile sale. Nici când nu i-s'a deschis mai largă cale pentru virtuțile pastorale decât în aceste zile ale nenorocirilor, când dela prudența lui depinde salvarea vieții turmei sale cuvântătoare.

Clar și neînduios să dea fie-care preot dovadă despre corectitatea sa și să inspire asemenea sentimente și în credincioșii săi ca să nu se rătăcească și piarză nici un suflet din turma cuvântătoare încredințată păstoririi lui.

Dați chesarului ce este a chesarului și lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu.

Roman R. Ciorogariu.

Împlinirea legii lui Șaguna.

Publicasem în „Biserica și Școala“ referada unui preot din alt tract carele a rămas uimit de cele auzite și văzute cu prilejul unei asistențe întâmplătoare în sinodul protopresbiteral de estimp, — ținut în Săliște. De loc simțiam că va fi o operă de artă a părintelui protopop Dr. Ioan Lupaș în agrul vieții constituționale întemeiată de Marele Șaguna și ne-am gândit să facem un bun comun din o direcție ce se dă din partea celui mai bun cunoscător al spiritului lui Șaguna. Știam că tabloul din sinodul protopresbiteral Săliște va spulberă vorba analfabetă, că întrunirile corporațiilor noastre bisericesti sunt titluri de cunoștințe sociale și colegii electorale. Ne-am adresat dar către părintele Dr.

Ioan Lupaș să ne dea spre vedere raportul general, așa am ajuns în posesiunea raportului ce-l publicăm aici cu învoirea obținută dela părintele Lupaș.

S'a întâmplat odată că într'o corporațiune mai înaltă bisericască, după ascultarea unui raport general, în care se înșiră cum s'a făcut din centru cu protopopii vino încoace date 'ncolo și toată ticlualia datelor așa anumite statistice, aruncă un membru vorba: dar biserică unde e? Adecă să spunea în raport câte de toate despre dăruverile administrației, numai despre misiunea religioasă culturală ce aveă acea corporațiune să o împlinească în temeiul existenței ei nu se spunea nimic Și oamenii simțiau această lipsă a duhului religios cultural din corporațiunile noastre bisericesti, „Cum a ajuns X. — un om din o poziție mai inferioară socială — în congres? întrebai pe un preot“. Dapoi așa, că e un om cult și în sinodul protopopesic ia cuvântul cu multă înțelegere și iubire a afacerilor noastre bisericesti, vorbește ca un preot și am voit să-i honorăm aceasta râvnă către biserică. Iată cum în corporațiunile de sus și de jos se invoacă spiritul religios cultural în biserică. Și avem plăcere ea a vedea mai mulți propresbiteri înălțându-se peste cadrele rigide ale administrației la treapta de purtători ai misiunii religioase-culturale în tractul lor.

Raportul general al părintelui Dr. I. Lupaș e împlinirea misiunii religioase-culturale încredințată de Marele Șaguna sinodului protopresbiteral. Dreptac ea o zicem de nou, că acest Dr. I. Lupaș și toți cari împlinesc ca dânsul misiunea religioasă-culturală în corporațiunile noastre bisericesti sunt adevărații urmași ai lui Șaguna. Atâta am tot căutat cu lampa lui Diogene pe urmașii lui Șaguna, și uite unde îi aflăm, în sufletele inspirate de marele gând a lui Șaguna depus în Statutul-organic. Unde e cultură Șaguniană, acolo este și vieață Șaguniană.

În era constituțională s'a sugerat o linie demarcativă falsă între oamenii de știință și de administrație. Părintele Dr. I. Lupaș a rupt aceasta linie demarcativă, căci iată ce armonic încap în raportul său chestiuni administrative cu cele pastorale și culturale, cum se întregesc unele pe alele și împreună alcătuiesc pagina de aur a vieții constituționate dintr'un tract protopresbiteral.

Prin împlinirea legii lui Șaguna devine fie-care tract protopresbiteral un centru cultural din care se fructifică sufletul credincioșilor cu ideile mântuitoare de suflet. Aceasta este calea prin care se poate ajunge la o unitate de gândiri și simțiri prin organismul nostru bisericesc.

Consistorul nostru pornind chiar din rapoartele protopresbiterale acum anchetează chestiunea vieții religioasă-morale din dieceză. Ne-a binevenit în aceasta cale întâlnirea cu lucrul ce să săvârșește în protopresbiteratul Săliștei, dreptce îl facem cunoscut și la noi spre luare aminte de ancheta ce se face acum la noi.

Raportul general al oficiului protopopesic gr.-or. român din Săliște către sinodul protopopesic din 16 Februarie 1916.

Onorat Sinod protopopesic!

Despre afacerile bisericesti, școlare și epitropești ale protopopiatului Săliște în cursul anului 1915 imi iau voie a prezenta următorul

Raport general

Afaceri de birou.

Numărul actelor înregistrate la protocol a fost de 508, cu 88 mai multe decât în 1914. După cuprinsul și natura lor aceste acte au fost grupate în 4 rețțiuni și anume:

Secțiunea I. afaceri bisericești	186
" II. " școlare	162
" III. " epitropești	153
" IV. " diverse	7

Toate au fost rezolvate la timp.

II. Afaceri bisericești.

Bisericile din protopopiatul Săliștei se află în stare bună, afară de cele din Acilin, Topârcea și biserica cea mare din Săliște, cari fiind învechite au lipsă de reparaturi mai radicale. Atât pentru zidirea unei biserici nouă în Acilin, cât și pentru restaurarea bisericii mari din Săliște s'au pregătit în cursul anilor trecuți planuri și preliminare corăspunzătoare sumelor de cari dispun parohiile în acest scop și dacă nu ar fi izbucnit în vara anului 1914 războiul, s'ar fi putut începe încă din primăvara anului 1915 executarea acelor planuri atât în Acilin, cât și în Săliște, fiind ele și aprobate de P. V. Consistor arhidiecezan. Parohia Acilin are un fond anume pentru zidirea bisericii de ca 25.280 cor. 56 fl., iar fondul pentru repararea bisericii mari din Săliște s'a urcat cu sfârșitul anului 1915 la suma pe 41.000 cor. Pentru augmentarea fondului de zidire al parohiei Acilin a mai votat Consistorul și în cursul anului trecut, prin rezoluția din 19 Maiul 1915 Nr. 4595 Bis. un ajutor de 500 cor., iar din fundațiunea Șaguna 400 cor. (dto 30 Maiu 1915 Nr. 5296). O colectă de grâu vin și bani întreprinsă în acest scop între credincioșii parohiei Acilin încă a dat rezultatul frumos de circa 800 cor.

Organele parohiale s'au îndeplinit cu regularitatea din trecut îndatoririle lor fie ordin administrativ, iar preoții au stărnit să înduplece credincioșii bisericii noastre din acest protopopiat la jertfe însemnate pe altarul iubirii de aproapei și pentru promovarea binelui de obște.

Prin ordinul Consistorial din 25 Iunie 1915 Nr. 6371 Bis. cerându-ni-se o amănunțită dare de samă despre toate colectele în bani, bucate, haine, unelte ș. a., câte s'au făcut în satele și prin bisericile noastre, pe baza datelor adunate prin mijlocirea singuraticilor oficii parohiale, am putut raporta în 16 Iulie 1915 *sab Mr. prot. 219*, — că suma tuturor colectelor și contribuțiilor benevole, făcute de credincioșii bisericii noastre din acest protopopiat în scopul de războiu se urcă la 27.512 cor. 03 fl. care sumă s'a adunat din singuraticile parohii după cum urmează:

	Cor.
1. Din Acilin	542—
2. " Alamor	207 50
3. " Amnaș	36 30
4. " Cacova	1177 80
5. " Galeș	777 80
6. " Gurarâului	2375 96
7. " Mag	348 50
8. " Săcel	889 20
9. " Sibiel	1029 20
10. " Săliște	18377 74
11. " Tilișca	330—
12. " Topârcea	427—
13. " Vale	1097 94
	<hr/>
	27512 03

Dacă vom alătură la această sumă și colecta făcută ulterior cu discul și transpusă Consistorului în suma de 392 35 cor. precum și cele 91 50 cor. trimise din Săliște la adresa oficiului central de ajutorare a soldaților din front, avem cu totul însemnata sumă de 27,995 cor. 88 fl., oferită din partea credincioșilor noștri ca jertfă de bună voie pentru alinarea suferințelor de aproapei. Mai ținând seama și de considerabila sumă de 686,950 coroane, cu care au contribuit corporațiunile și credincioșii din protopopiatul Săliștei la cele trei împrumuturi de războiu de până acum, va fi și mai evident simțul de jertfă al poporului nostru și felul cum înțelege el a-și îndeplini datoria chiar și cele mai grele împrejurări.

Dar pe lângă aceste colecte și paralel cu ele nu s'a curmat ci din potrivă s'a potențat și în cursul acestui an bunul obicei al credincioșilor noștri de a dăruii sume mai mici sau mai mari pentru scopurile religioase și culturale ale bisericii noastre. Astfel fondurile administrate de epitropia noastră protopopească au sporit în cursul anului 1915 în afară de interesele capitalizate, și prin următoarele donațiuni:

1. Dela răp. Nic. N. Țintea donațiune de 100 cor. pentru fondul „Binefacerea“.	100—
2. Dela răp. Ilie Hociota inv. penz. donațiune 20— pentru fondul „Binefacerea“.	20—
3. Dela răp. Dumitru Pavel donațiune	50—
4. Dela vād. răp. Nicolae I. Simion donațiune	400—
5. Dela Nicolae Lupăș donațiune	100—
6. Dela Ilie Popa donațiune	50—
7. Dela Ilie Hociotă donațiune	10—
8. Const. Șaguna donație	108 50
9. Dela vād. răp. N. I. Simion și cumnata lui Soră D. Bârzan donațiune	150—
10. Dela N. Hențiu notar penz. donațiune	5—
11. Dela vād. Stan Muntean donațiune	20—

1013 50

În singuraticile parohii deasemenea s'au făcut donațiuni în sume destul de considerabile în proporție cu greutatea vremii de azi.

Astfel, conform datelor trimise din singuraticile parohii, s'au făcut în cursul anului 1915 pentru scopuri religioase-culturale următoarele donațiuni:

1. În Acilin	1969 80
2. " Alamor	80—
3. " Amnaș	50—
4. " Cacova	2500—
5. " Galeș	450—
6. " Gurarâului	—
7. " Mag	100—
8. " Săcel	4625—
9. " Săliște	4523 32
10. " Sibiel	160—
11. " Tilișca	400—
12. " Topârcea	40—
13. " Vale	40—
	<hr/>
	14898 12

Firește că unde se fac donațiuni mai multe și în sume mai considerabile, ele pot fi socotite și ca dovezi despre stăruința desinteresată a preoților și despre destoinicia și puterea cuvântului lor de a înduplecă pe credincioși la jertfe pe altarul credinții și al culturii.

Dacă ne-am mulțumi însă numai cu aceste dovezi materiale, ni-s'ar putea adresa fiecăruia dintre noi cuvântul de mustrare al Mântuitorului: „Marto, Marto te grijești și spre multe te silești, ci nu lucru trebuiește (Luca X, 41—42)“. Acest lucru trebuitor, mai presus de toate, este după tăcuirea sf. Părinți, ca să slujim lui Dumnezeu și să îngrijim de sufletele incredinate păstoririi noastre și ca unii, cari avem să dăm samă înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, să putem face aceasta cu bucurie, iar nu suspinând. (Pavel, Cor. XIII, 17),

Nr. 3071/1916.

Anunț școlar.

Școala diecezană de fete din Arad. Cu internat și drept de publicitate.

Se aduce la cunoștința onoratului public, că înscrierile la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1916—1917 se vor face în zilele de 15/28—17/30 septembrie) a. c. în localitatea școlii (strada Teleky).

Pentru acest an școlar, în vederea scumpetei tot mai mari, taxa de întreținere în internat s'a stabilit cu 850 cor. și se plătește *anticipativ* în 4 rate de câte 212 cor. și 50 fil. anume: la 1 septembrie, 1 noiembrie, 1 februarie și 1 aprilie, la *Administrația casei consistoriale în persoană sau cu posta. Didactrul școlar pentru elevele interne este de 50 cor. la an și se plătește la direcțiunea școlii în 4 rate de câte 12 cor. 50 fil. și anume în 1 sept., 1 noiembrie, 1 februarie și 1 aprilie.*

Pentru această taxă elevele vor primi:

1. *Instrucțiunea recerută pentru clasele I—IV civile, educațiune religioasă-morală, deprindere în conversația rămână, maghiară și germană, apoi instrucție în economia de casă, deprindere în pregătirea bucatelor, croit și cusut.*

2. Locuință în odăi igienice îngrijite, provăzute cu mobile necesare.

3. Vipt întreg și anume: dejun, prânz (3 plese), ugină și cină.

4. Spălat, luminat, încălzit și tot la două săptămâni baie.

Afară de taxa de întreținere și de didactru elevele interne mai au a solvi 10 cor. ca taxă medicală (pe întregul an), pentru care taxă elevele interne vor primi, în caz de lipsă, îngrijire medicală și medicamente.

Pentru instrucția de pian se plătește lunar o taxă de 10 cor. (de 3 ori pe săptămână câte 1/2 oră), sau 18 cor. (de 3 ori la săptămână câte 1 oră întreagă).

Înainte de înscriere, fiecare elevă, care vrea să fie internă, va avea să dovedească plățirea ratei prime din taxa de întreținere.

Elevele externe vor plăti didactru de 80 cor. la an, care asemenea se va solvi anticipativ, în 4 rate egale de câte 20 cor. și anume rata I la înscrierea din sept., rata a II-a la 1 noiembrie, rata a III-a în 1 februarie și rata a IV-a la 1 aprilie, deusemenea la direcțiunea școlii.

Atât elevele externe, cât și celele interne vor plăti la înscriere încă următoarele taxe: 2 cor. taxă de înscriere, 12 cor. taxă pentru fondul regnicolar de penziune, 2 cor. pentru biblioteca școlară și 2 coroane pentru anuar.

Afară de taxa pentru întreținerea în internat, toate celelalte taxe se plătesc la direcțiunea școlii. Tot la direcțiunea școlii se plătește lunar și anticipativ taxa de pian.

Elevele interne, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză de morb sau din alte cauze, fie absentarea mai lungă sau mai scurtă, vor avea să plătească întreaga taxă de întreținere, dar numai în cazul, când eleva respectivă, pe lângă toate că ar fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele cari ar intra mai târziu în internat, vor avea să plătească întreaga taxă, care cade pe cvartalul în care vor fi primite în internat.

În clasa I civilă se primesc eleve, cari dovedesc că au absolvat cu succes cel puțin 4 clase elementare ori în lipsă de certificat școlar, vor prestă examenul de primire.

În celelalte clase se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clasele premergătoare la vre-o școală de categoria școlii civile.

Absolventele clasei a VI-a elementare se primesc pe baza unui examen de primire în clasa corespunzătoare etății lor și rezultatului dovedit la examenul de primire. Su punerea la examenul de primire e împreună cu o taxă de 20 cor.

Elevele, cari se înmatriculează pentru primădată la școală, au să producă: extras de botez (din matricula bisericească), atestat școlar din clasa precedentă și certificat da revaccinare.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapumă cu 2 cearșafuri, 2 cearșafuri pentru pat și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergare, 3 serviete, toate cu monogramuri proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură și linguriță, 2 pahare (unul pentru beut și altul pentru dinți), 4 cărpe pentru șters laborul, perie de cap, de dinți și de haine, piaptăn și foarfeci, 2 părechi de ghete și 1 ploier.

Afară de acestea, fiecare elevă internă ori externă, îndată dela începerea anului școlar are să se provadă cu recerutele manuale și recvizite de învățământ și cu recvizitele de scris, de lucru de mână (și de muzică, cine voiește).

Pentru lucrul de mână și pentru alte trebuințe se va depune la mâna directoarei internatului o sumă oarecare de bani, despre cari se va purta socoteală.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinții sau îngrijitorii lor.

În privința uniformeii, care va fi modestă se vor lua la vremea sa dispozițiuni, ca să fie cât de ieftină și bună.

Prelegerile se vor începe în 24 august (6 sept.) și dela acest termin elevele vor putea fi primite numai cu concesiune specială din partea Consistorului diecezan.

Arad, din ședința Consistorului gr.-or. român ca senat școlar, ținută în 30 iunie (13 iulie) 1916.

Consistorul rom. ort.
din Arad.

AVIZ.

Direcțiunea seminarului ortodox român din Arad aduce la cunoștința elevilor seminariali, că întocmai cași în despărțământul pedagogic și în despărțământul teologic în 18 Septembrie (1 Octombrie) se va celebra chemarea Duhului sfânt iar în 19 Septembrie (2 Octombrie) se vor începe prelegerile.

Până în 25 August (7 Septembrie) fiecare elev să trimită taxa de înscriere. Elevii ordinari din despărțământul teologic Cor. 71·40, cei de pe teritoriul diecezan, iar cei de pe teritoriul arhidiecezei Cor. 91·40. Cei ce au solvit în luna Iunie ori de atunci încoace taxele vechi, să le întregască la aceasta sumă, ca să nu întâmpine greutăți din aceasta pricină immatricularea lor. Pe lângă aceasta elevii primiți în c. I. teologic, tot din aceste motive să-și întregască actele unde li s'a cerut aceasta în rezoluția de primire.

Examenele de corigență și private se vor ține pentru despărțământul teologic 17/30 Septembrie, cu cei ce nu sau prezentat în 24 Aug. (6 Septembrie).

Onoratele oficii parohiale sunt rugate a comunica acest aviz elevilor din localitatea lor.

CRONICA.

Consistor plenar. P. S. Sa d-nul Episcop a convocat pe Miercuri Consistor plenar pentru luarea dispozițiilor necesare în fața situației creată de noua fază a războiului.

Nr. 3876/1916.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de directoră la internatul școlii diecezane gr.-or. române civile de fete din Arad cu termen de **21 zile** dela prima publicare în organul »Biserica și Școala« se publică concurs.

Dela recurențe se cere:

1. Să poseadă în graiu și scris perfect limba română și cea maghiară, apoi limba germană ori cea franceză.

2. Să aibă cel puțin 4 clase civile.
3. Să fie de religie gr.-or. română.
4. Prin atestat medical să dovedească sănătatea.

5. Să fie în stare a conduce economia și socotile internatului.

6. Despre eventualul serviciu de până aci să producă atestat dela organele competente.

Beneficiul împreună cu acest post va fi următorul:

Cortel și întreținere completă în internat și salariu anual de 1000 cor.

Obligamentele directorii se cuprind în regulamentul intern pentru școala de fete și internatul ei, care oricând în orele oficiale se poate vedea la secretariul consistorial.

Arad, din ședința consistoriului gr.-or. românând ca senat școlar ținută în 11/24 August 1916.

*Consistorul gr.-or. român
din Arad.*

Concurs.

Pentru întregirea posturilor ipățătoarești din comunele bisericești: **Babșa, Brestovați, Budinț, Crivobara, Drăgoești, Secaș și Vizma**, toate din tractul Belințului, să scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în »Biserica și Școala«.

Emolumentele împreună cu aceste posturi sunt:

1. **Babșa:** În bani gata 1000 cor., scripturistică 20 cor., conferență 20 cor., eventual: întregire dela stat, votată și postulului învățător, locuință în natură, cu grădină și de fiecare înmormântare câte 1 cor.

Dările după intravilan cad în sarcina învățătorului.

2. **Brestovați:** În bani gata 141 cor. 60 fil., în pământ 80 cor., în naturalii 141 cor. 60 fil. pentru conferențe 20 cor., pentru pausal de cancelarie 10 cor., venite accidentiale 5 cor., locuință în natură, cu grădină lângă ea și eventuala întregire dela stat, pușă deja în vedere sub Nr. 10814/1913.

Dările publice, după pământul ce-l beneficiază, cad în sarcina învățătorului.

Să observă că, în lipsa de învățători, să admit și învățătoare la acest concurs, precum și aceea că, învățătorirea alesului, va urma numai după ce alegerea va fi luată la cunoștință de înaltul ministeriu de culte și instrucție publică.

3. **Budinț:** În bani gata 820 cor., pentru conferență 20 cor., pentru scripuristică 10 cor., locuință în natură, cu grădină de 1/2 jugăr, de fiecare înmormântare, la care e poftit, câte 1 cor. și eventuala dela stat, votată dela fostului învățător.

De curățirea pe din lăuntru a locuinții învățătoarești și de încălzirea ei, se va îngriji însuși învățătorul.

4. **Crivobara:** În bani gata 498 cor., în pământ 150 cor., 22 m. m. bucate: jumătate grâu, jumătate cucuruz, socotite toate în 352 cor., pentru conferență

20 cor., pentru scripturistică 6 cor., locuință în natură, cu grădină lângă ea, dela înmormântări, unde va fi poftit, câte 1 cor. și eventuala întregire dela stat, vătă și fostului învățător.

Curățirea pe din lăuntru a locuinții învățătoresți și încălzirea ei, cade în sarcina învățătorului.

Darea după pământ cade în sarcina învățătorului.

5. *Drăgoești*: În bani gata 345 cor., 7 $\frac{1}{2}$ Hl. grâu 75 cor., 6 Hl. cucuruz 42 cor., 2 $\frac{1}{2}$ jugăre pământ arător 15 cor., lemne pentru învățător 64 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 20 cor., pentru adunarea generală 20 cor., locuință în natură, cu grădină lângă ea, dela înmormântări, unde e poftit, câte 1 cor., și eventuala întregire dela stat, avută și de fostul învățător.

Dările după pământ le plătește însuși învățătorul.

6. *Secaș*: În bani gata 740 cor., dela fondul bisericii 200 cor., dela pământul învățătoresc 60 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 10 cor., locuință în natură, cu grădină lângă ea, dela înmormântări 40, respective 80 fil. și eventuala întregire dela stat, votată dejă sub Nr. 17931/1914.

Dările după pământul ce-l beneficiază, cad în sarcina învățătorului.

7. *Vizma*: În bani gata 516 cor., 24 m. m. bucate: jumătate grâu, jumătate cucuruz, socolite toate în 384 cor., dela pământul școlar 100 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 10 cor., dela înmormântări 40, respective 80 fileri, locuință în natură, cu grădină și eventuala întregire, ce se va cere dela stat.

Dările după pământul beneficiat, cad în sarcina învățătorului.

Cei-ce doresc se reflecteze la ori-care din aceste posturi, sunt poftiți:

a) A-și trimite petițiile concursuale, instruate conform normelor în vigoare, respectivului comitet parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belenceze, Temes-megye);

b) a se prezenta într-o Duminecă ori într-o sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic;

c) a accludă atestat de funcție și conduită dela respectivul șef, intrucât a fost și până acuma în funcție și

d) a descoperi în scris, dacă e asentat, fără a fi făcut anul de voluntar.

Fiecare ales învățător la vre-unul din aceste posturi, e dator:

a) Să instrueze pe școlari cântările bisericești;

b) să-i conducă la sf. biserică și să-i supravegheze și

c) să presteze serviciile cantorale în și afară de biserică, fără nici o remunerație.

La Babșa vor fi preferiți cei cu cvalificație mai înaltă și apti a diriga cor.; iar la Budinț și la Secaș cei apti a conduce cor.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor dela școala gr. or. română din *Bunești* se escrie concurs cu termin de alegere **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios pe lângă următorul beneficiu.

1. În numărare dela comuna bisericească 600 cor.
2. Stole cantorale 100 cor. 3. Lemne de încălzit. 4.

Cuarter cerespunzător și grădină de legume. 5. Întregirea de la stat sub rezolvire.

Reflectanții la aceasta stațiune își vor înaintea recursul ajustat, cu documentele originale prevăzute de regulament P. O. oficiu presbiteral în *Közvényes* p. u. *Kisszedres*, având a se arăta credincioșilor de aici termin regulamentar.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *V. Nicoruția* vicar ppsc.

—○—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de preot din parohia de **clasa II-a** din *Budinț* tractul *Belințului*, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială de 50 jughere pământ arător.

2. Stolele legale.

3. Folosirea intra și estravilanului par., fiecare de câte 800□

4. Eventualul ajutor dela stat.

Darea după sesie o solvește preotul.

Alesul preot e îndatorat să catehizeze școlarii gr.-or. rom. din parohie, fără vre-o remunerațiune.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt poftiți să-și aștearnă petițiile instruate conform dispozițiilor regulamentare și intrucât sunt în funcțiune, să accludă și atestat de servicii dela șeful respectiv, comitetului parohial din *Budinț*, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. al *Belințului* (*Belenceze, Temes-megye*) și ținând samă de dispozițiile sub durata concursului, în vre-o Duminecă, ori sârbătoare, în sf. biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și eventual și în oratorie.

tare, tipic și eventual și în oratorie.

Să obsearvă că, alesul preot, e dator să asigure văduvei preotese și orfanilor rău. ași după reposatul preot venitul precizat în §-ul 26 din regulamentul pentru parohii.

Comitetul parohial

În înțelegere cu: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—○—

2—3

În urma încuviințării Veneratului Consistor eparhial din *Oradea-mare* No. 271 B. 1916 prin aceasta să publică a treia oară concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa I (primă) **B. Forău-Prisaca** din protoprezbiteratul *Beiuș*, cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele sunt:

1. Casa parohială; 2. Pământ parohial arător de nouă cubule și fânațe de trei cubule; 3. Bir preotesesc dela fiecare casă o măsură (vică de cucuruz sfârmat; 4. Stolele înaintate; 5. Zilele de lucru cu mâna pe an 100, sau una coroană de ziuăș; 6. Întregirea dotațiunei dela ștat.

Alesul e îndatorat a catehiza la școala elementară fără altă remunerație.

Cei ce doresc a reflecta la aceasta parohie sunt poftiți a-și înainta recursurile lor, ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din B. Forău-Priseca, oficiului protopopesc gr. or. român din Beiuș (Belényes) având a-se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare, cu observare § lui 33 din „Regulamentul” pentru parohii. Ia sf. biserică din B. Forău-Prisaca, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. ppsc.

—□—

3—3

Pentru vacantul post învățătoresc-cantoral din Inand comitatul Bihor, ppiatul Tinca pe lângă următoarea dotațiune:

1. Cărtir liber cu grădină de legume.
2. In numărariu 200 cor.
3. Pământ 8 jug. 1301□ în valoare 210 cor.
4. 5 cubule cucuruz și 5 cubule grâu în valoare 124 coroane și 60 fil.

5 Deputatul de lemn 66 coroane 60 fil.

6. Venite cantorale 51 coroane.

Contribuțiunea are să o plătească alesul.

Ajutorul de stat pentru întregire salarului au fost votat pentru fostul învățătoriu.

Reflectanții la acest post in termen de 30 zile au să se prezinte în sfânta biserică din Inand pentru ași arăta desteritatea în cele rituale, iar recursurile lor adresate comitetului parohial, să le înainteze subscrierului protoprezbiter.

Nicolae Rocsin.

protoprezbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc-cantoral devenit vacant prin moartea lui Paul Papp dela școala gr. or. rom. din Illye-Ciumeghiu com. Bihor, protopopiatul Tinca cu termen de 30 zile dela publicarea în foaia oficioasă, pe lângă următoarea notațiune:

1. cărtir liber cu grădină de legume.
- 2, Bani gata 1200 cor. salar fundameetal acoperit prin repartiție pe credincioși, și solvit prin epitropia parohială pe 3 luni înainte, notificându-se ca comuna bisericască nu reflectează la ajutor de stat.
3. Stoaalele îndatinate dela mort 2 cor. cununie și maslu câte 1—1 cor.
4. Pentru conferință 30 cor.
5. Pentru scripturistică 10 cor.

De cărtir și încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască.

Reflectanții la acest post se vor prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în biserică din loc pentru ași arăta desteritatea în cele rituale, iar recursurile lor ajustate conform regulamentului le vor adresa comitetului parohial și înainta subscrierului protoprezbiter, cu adausul ca la rugare vor adresa o de larațiune, ca numai după serviciul prestat la această școală i-se va computa îmbunătățirea salarului pretins și staverit prin lege și anii de serviciu de până aci nu va pretinde a se lua în socotință.

Dat în sedinția com. par: ținută la 31 Iulie — 13 August 1916.

Teodor Sava m. p.
notar.

Iosif Rocsin m. p.
președinte

In conțelegere cu mine *N. Rocsin* m. p. protopop.

—□—

3—3

Caite (caciuli) prețești
pertru scutirea capului la serviciul în liber pre-
cum și potcapii, se pot comandă la
Librăria diec. din Arad
Bucata, din catifea, costă 7 cor. iar din stofă 5 cor.
Potcapia, din catifea 7 cor.
La comande e a se indică măsur capului.

Librăria diecezană Arad

(strada Deák Ferencz Nrul 35).

**Mare depozit în ornate și
recvizite bisericesti (mor-
mânturi, prapori, cădelnițe,
cruci, candel, potire, litier,
steluțe, miruitor, lingurițe,
discuri, còpii etc.)**

Prețuri moderate. Serviciu prompt.